

Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 22.9.1994 Sayı : 22059)

Kanun No
4025

Kabul Tarihi
15.9.1994

MADDE 1. — 28.4.1992 tarihinde Bişkek’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA

YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ve Kırgızistan Cumhuriyeti bundan sonra “Taraflar” olarak anılacaktır,

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının, diğer Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların âdil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiği hususunda mutabık kalarak,

Yatırımların teşvik edilmesi ve karşılıklı korunması için bir anlaşma yapılması kararıyla, Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmada :

1. “Yatırımcı” terimi :

- Taraflardan herhangi birinin yürürlükteki yasalarına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,
- Taraflardan herhangi birinin yururlluktaki yasalarına uygun olarak kurulmuş ve genel idare merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar ya da iş ortaklıkları gibi tüzelkişileri ifade eder.

2. “Yatırım” terimi, ev sahibi Tarafın ülkesindeki yasalara ve diğer mevzuata uygun olarak, bunlarla kısıtlı olmamak koşuluyla, aşağıda belirtilen kıymetleri ifade eder :

- Hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri;

ii) Yeniden yatırımda kullanılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili, malf değeri olan ve yasalara uygun olarak edinilen diğer haklar;

iii) Taşınır ve taşınmaz mallar, aynı zamanda ipotek, haciz, rehin gibi aynı haklar ve benzeri diğer haklar;

iv) Telif hakları; patentler, lisanslar, sınaî tasarımlar, teknik prosesler gibi sınaî ve fikri mülkiyet hakları; aynı zamanda ticarî markalar, peştemaliye, know-how ve benzeri diğer haklar;

v) Tarafların ülkelerinde doğal kaynakların aranması, istihracı, işlenmesi ve kullanılması gibi konularda, yasalar veya yasalara uygun olarak aktedilmiş bir sözleşme uyarınca sağlanan iş imtiyazları.

3. "Gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen, bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla, kâr, faiz ve temettüleri ifade eder.

4. "Ülke" terimi, Taraflar arasında kabul edildiği şekliyle kara sınırları, karasuları ve kıta sahanlığını kapsamak üzere, yatırıma ev sahipliği yapan Tarafın uluslararası hukuk çerçevesinde egemenlik veya yargı hakkının bulunduğu sınırlar içinde kalan ülke anlamına gelecektir.

MADDE II

Yatırımların Korunması ve Teşviki

1. Her bir Taraf, kendi ülkesindeki yatırımlara ve bunlarla ilgili faaliyetlere, herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumda uygulanandan daha az elverişli olmayan koşullarda, ilgili yasaları ve diğer mevzuatına uygun olarak izin verecektir.

2. Her bir Taraf, gerçekleşmiş olan yatırımlara; kendi yatırımcılarının ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumda, uygulanandan -hangisi daha elverişli ise- daha az elverişli olmayan bir muamele uygulanmasını sağlayacaktır.

3. Tarafların ülkelerine yabancıların girmesi, kalması ve istihdam edilmesi ile ilgili yasalarına ve diğer mevzuatına uygun olarak :

a) Taraflardan her biri, kendi ülkesindeki bir yatırımın faaliyete geçmesi ile ilgili olarak önemli düzeyde sermaye veya diğer şekillerde kaynak aktarmayı taahhüt eden veya taahhüt etme aşamasında olan diğer Taraf vatandaşları veya onların istihdam ettikleri kişilerin; kuruluş, gelişme idare ve danışmanlık maksadıyla, ülkesine girme ve ikamet etmelerine izin verecektir;

b) Her bir Taraf, kendi ülkesinde yürürlükteki yasaları ve diğer mevzuatı çerçevesinde, diğer Taraf yatırımcılarının yatırımı için kurulmuş şirketlere, kendi seçtikleri idarî ve teknik personel, milliyetleri ne olursa olsun istihdam etme izni verecektir.

4. Bu maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin yapmış olduğu aşağıda belirtilen türdeki anlaşmalar için uygulanmayacaktır :

a) Halihazırda yapılmış ya da gelecekte yapılacak gümrük birliği, bölgesel ekonomik örgütlenme ya da benzeri nitelikte uluslararası anlaşmalar;

b) Kısmen ya da tümtüyle vergilendirme ile ilgili anlaşmalar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Kamu yararı amacıyla, ayrımcı olmayan, zamanında, yeterli ve etkin tazminat ödeyerek ve kanunî yollarla ve işbu Anlaşmanın II. Maddesinde belirtilen genel ilkelere uygun olarak yapılan işlemler dışında Taraflardan hiç biri, kendi ülkesi sınırları içerisindeki diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarını, devletleştirme, kamulaştırma ve benzeri etkileri yaratan uygulamalara tabi tutmayacaktır.

2. Sözkonusu tazminat, kamulaştırılacak yatırımın kamulaştırma işleminin uygulanmasından ya da bildirilmesinden hemen önceki gerçek değerine eşit olacaktır. Tazminat, gecikme olmaksızın ödenecek ve Madde IV, paragraf 2'de belirtilen şekilde serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Taraflardan birinin yatırımcılarının savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar ya da benzeri olaylar nedeniyle diğer Tarafın ülkesinde zarar veya ziyana uğraması halinde, diğer Taraf, onları sözkonusu zararların karşılanması bakımından kendi yatırımcılarına ya da üçüncü bir ülke yatırımcılarına yaptığı muameleden daha az elverişli olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutacaktır.

MADDE IV

Ülkeye İade ve Transferler

1. Herbir Taraf, bir yatırım ile ilgili tüm transferlerin kendi ülkesi içine ve dışına makul olmayan bir gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu transferlere aşağıdakiler dahildir.

- a) Gelirler;
- b) Bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satılması veya tasfiye edilmesinden elde edilen meblağlar;
- c) Madde III çerçevesinde ödenecek tazminatlar;
- d) Yatırımlarla ilgili olarak alınmış kredilerin ana para ve faiz ödemeleri;
- e) Bir Tarafın, diğer Tarafın ülkesindeki bir yatırım ile ilgili olarak istihdam ettiği, çalışma izinleri alınmış yabancı uyruklu presonelin hak ettiği maaş, ücret ve diğer gelirleri;
- f) Yatırım ihtilaflarından kaynaklanan ödemeler.

2. Transferler, yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksi kararlaştırılmadığı takdirde, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi üzerinden ya da herhangi bir konvertibl para birimi ile transfer tarihinde geçerli olan kambiyo kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Taraflardan birinin bir yatırımcısının yaptığı yatırım, yasalara uygun olarak oluşturulmuş bir sistem altında ticarî olmayan risklere karşı sigorta ettirilmiş ise, sigortalayanın ilgili sigorta anlaşması şartlarından kaynaklanan halefiyet hakkı diğer Tarafça kabul edilecektir.

2. Sigortalayan, yatırımcının sahip olduğu hakların üzerinde bir hakka sahip olmayacaktır.

3. Taraflardan biri ile sigortalayan arasında çıkabilecek ihtilaflar, işbu Anlaşmanın VII. Maddesinde belirtilen koşullara uygun olarak çözümlenecektir.

MADDE VI

Derogasyon

İşbu Anlaşma, yatırımlara veya yatırımlarla ilgili faaliyetlere, benzer durumlarda, bu Anlaşmadan daha elverişli koşullar sağlayan :

- a) Tarafların yasaları ve diğer mevzuatı, idarî uygulama, prosedür veya idarî ya da yargısal kararlarını;
 - b) Uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerin;
 - c) Taraflardan birinin bir yatırım anlaşması veya bir yatırım müsaadesi kapsamında üstlendiği yükümlülüklerin;
- uygulanmasına mani olmayacaktır.

MADDE VII

Taraflardan Biri ile Diğer Yatırımcısı Arasında Çıkan İhtilafların Çözülmesi

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan ihtilaflar, yatırımcı tarafından ev sahibi Tarafa ayrıntılı bir şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ile ilgili Taraf, söz konusu ihtilafları mümkün olduğunca karşılıklı iyi niyetli görüşmeler yaparak çözüme kavuşturacaktır.

2. Bu ihtilafların, yukarıda 1 inci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde çözüme kavuşturulamaması halinde, yatırımcının ihtilaf konusunu ev sahibi Tarafın usul ve yasalarına göre adli mahkemesine götürmüş olması ve bir yıl içinde karar verilmemiş olması kaydıyla, söz konusu ihtilaf, yatırımcının kararına göre aşağıda belirtilen Uluslararası Yargı Makamlarına sunulabilir :

a) "Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım İhtilaflarının Çözülmesi Hakkında Sözleşme" uyarınca kurulmuş Uluslararası Yatırım İhtilafları Çözüm Merkezi (ICSID) (her iki Taraf da bu Sözleşmeyi imzalamış ise);

b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) nun Hakemlik Kuralları uyarınca, bir amaçla kurulacak bir hakem mahkemesi (her iki Taraf da Birleşmiş Milletlere üye ise);

c) Paris Uluslararası Ticaret Odası'nın Hakem Mahkemesi;

3. Tahkim Kararları, uyuşmazlığın bütün tarafları bağlayıcı ve kesin olacaktır. Taraflar, söz konusu kararı kendi ulusal yasalarına göre yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki İhtilafların Çözülmesi

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumlanması ve uygulanması ile ilgili olarak aralarında çıkabilecek ihtilafları iyi niyetle hareket ederek ve işbirliği içerisinde süratle ve adil şekilde çözüme kavuşturacaklardır. Bu açıdan, Taraflar sözkonusu çözüme varmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar aralarında bir ihtilaf çıkmasından itibaren altı ay içerisinde yukarıda belirtilen şekilde bir çözüme varamazlarsa, bu ihtilaf, taraflardan birinin isteği üzerine üç üyeden oluşan bir tahkim kuruluna sunulabilir.

2. Böyle bir isteğin alınmasından itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edeceklerdir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan birinin belirtilen sürede bir hakem tayin edememesi halinde, karşı Taraf, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından bir hakem tayin etmesini isteyebilir.

3. Eğer iki hakem, atanmalarından itibaren iki ay içinde bir Başkan seçemezlerse, bu Başkan, Taraflardan birinin isteği üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından tayin edilecektir.

4. Eğer işbu maddenin yukarıdaki 2 nci ve 3 üncü paragraflarında belirtilen hallerde, Uluslararası Adalet Divanı Başkanının sözkonusu görevi yerine getirmesinde engel bulunuyorsa, ya da Taraflardan birinin milliyetinde ise, bu atama, Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır. Eğer Başkan Yardımcısının da sözkonusu görevi yerine getirmesinde engel bulunuyorsa, ya da taraflardan birinin milliyetinde ise, bu atama, Uluslararası Adalet Divanının en kıdemli ve Taraflardan birinin milliyetinde olmayan bir üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Kurulu, Başkanın seçilmesinden itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın öteki koşullarına uygun olacak şekilde tahkim kurallarını saptayacaktır. Böyle bir saptama yapılamaz ise, tahkim kurulu, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından kuralları saptamasını isteyecek ve genelde kabul edilmiş uluslararası tahkim usulü kuralları gözönünde bulundurulacaktır.

6. Aksi kabul edilmediği takdirde, tüm işlemler ve duruşmalar, üçüncü hakemin seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde tamamlanacaktır ve tahkim kurulu, son işlem tarihinden ya da son duruşma tarihinden itibaren, hangisi sonra ise, iki ay içinde kararını verecektir. Tahkim Kurulu çoğunluk oyu ile karar verecek ve bu karar Tarafları bağlayıcı olacaktır.

7. Başkan ve diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar, Taraflarca eşit oranda ödenecektir. Ancak, Tahkim Kurulu, re'sen Taraflardan birinin bu ücretleri daha yüksek oranda ödemesini kararlaştırabilir.

8. Eğer bir ihtilaf Madde VII koşullarına uygun olarak bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmüşse ve hâlâ o kurulda işlem görüyorsa, işbu madde koşulları uyarınca başka bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmeyecektir. Bu durum, Taraflar arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapılmasını önlemeyecektir.

MADDE IX

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir. On yıl süre ile geçerli olacak ve işbu maddenin 2 nci paragrafı uyarınca sona erdirilmediği takdirde yürürlükte kalmaya devam edecektir. Yürürlüğe girdiği sırada mevcut yatırımlar ve yürürlük tarihinden sonra yapılacak ya da iktisap edilecek yatırımlar için geçerli olacaktır.

2. Taraflardan biri, sözkonusu on yıllık sürenin sonunda, ya da sona erme tarihinden sonra herhangi bir zamanda geçerli olmak üzere, karşı Tarafa, bir yıl önceden yazılı bir bildirim vererek işbu Anlaşmayı sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma, Taraflar arasında yazılı bir Anlaşma yapılarak değiştirilebilir. Böyle bir değişiklik, bunun uygulanması için gereken tüm ulusal işlemler tamamlandıktan ve Taraflar bu tamamlamanın yapıldığını karşı Tarafa bildirdikten sonra yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya iktisap edilen ve işbu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın tüm diğer maddelerinin koşulları, sona erme tarihinden itibaren on yıl süre ile geçerli olacaktır.

İşbu Anlaşma, Tarafların yetkili temsilcileri tarafından imzalanmıştır.

BİŞKEK'de 28.4.1992 tarihinde, İngilizce iki asıl nüsha olarak düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Kırgızistan Cumhuriyeti
Hükümetin Adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
40	11	295
64	125	226
66	7	121:122,143,221:225

I. – Gerekçeli 679 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. – Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/621